

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 79/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. G. K., S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Exre/265/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. G. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2009 doručená sťažnosť Ing. G. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Exre/265/2009 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ namieta, že postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn. 34 Exre/265/2009 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresný súd Bratislava I svojim uznesením zo dňa 19. 12. 2007 sp. zn. 36 Exre/265/2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16. 1. 2008 rozhodol o zrušení spoločnosti B., s. r. o. s likvidáciou... a za likvidátora spoločnosti súd menoval sťažovateľa. Uznesením NS SR zo dňa 11. 9. 2009, sp. zn. 4 MOBdo/4/2008 bolo uznesenie OS Bratislava I zo dňa 19. 12. 2007 sp. zn. 36 Exre/265/2007 zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Do dnešného dňa nie je Okresným súdom Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 36 Exre/265/2007 právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ je spoločníkom spoločnosti B., s. r. o. s likvidáciou..., a teda podľa konštatovania NS SR vo vyššie cit. uznesení aj účastníkom konania.

Konanie, ktoré od začatia konania súdom v decembri roku 2007 ku dňu podania tejto sťažnosti trvá takmer 2 (dva) roky, nie je do dnešného dňa právoplatne skončené a v priebehu tohto konania vznikajú ničím neodôvodnené prietahy v konaní spočívajúce v málo plynulej, nedostatočnej a neefektívnej činnosti okresného súdu. Neexistuje žiaden vecný dôvod pre takúto neúmernú dĺžku trvania súdneho konania v predmetnej veci. Sťažovateľ má za to, že vec nie je po právnej stránke zložitou.“

Sťažovateľ v závere sťažnosti navrhuje ústavnému súdu, aby vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Exre/265/2009 porušil jeho základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov.

Zároveň sa domáha aj priznania náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý podala zjavne neoprávnená osoba.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že sťažovateľ musí teda namietat' porušenie svojich základných práv, a v spojitosti s konaním pred všeobecným súdom je to možné len vtedy,

ak je v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu účastníkom konania, v ktorom namieta porušenie základných práv (II. ÚS 3/05).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv.

Sťažovateľ okrem iného v rámci argumentácie poukazoval aj na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 36 Exre/265/2007, avšak z petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, vyplýva, že sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 34 Exre/265/2009.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažovateľ nie je ani nebol účastníkom namietaného konania, ktorého sa týka jeho námietka na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré

mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd zaoberal aj tým, či by mohla byť sťažnosť prípustná z hľadiska využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Sťažovateľ k svojej sťažnosti takýto dôkaz nepripojil, a to, že by využil predtým, ako sa obrátil na ústavný súd, sťažnosť na prietahy v konaní podanú predsedovi okresného súdu podľa zákona o súdoch, nevyplýva ani z obsahu sťažnosti podanej ústavnému súdu.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle označených ustanovení zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany

takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prieťahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prieťahov a ustanovuje za také prieťahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prieťahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“. Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých sú oprávnení podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v prerokúvanej veci nepreukázal splnenie požiadavky namietania prieťahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázal, že ju nesplnil

z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03). Vzhľadom na to ústavný súd uzavrel, že ak by aj sťažovateľ bol oprávnenou osobou na podanie sťažnosti, musel by ju ústavný súd odmietnuť z dôvodu jej neprípustnosti (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi v nej uplatňovanými už zaoberať nemohol. Z toho istého dôvodu nevyzýval sťažovateľa ani na odstránenie ďalších nedostatkov jeho sťažnosti, najmä na predloženie splnomocnenia pre advokáta podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni prípadnému podaniu novej kvalifikovanej sťažnosti, ktorá však musí, ak by mala byť prijatá na ďalšie konanie pred ústavným súdom, spĺňať všetky zákonom predpísané náležitosti a podmienky ustanovené zákonom o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2010